

Preek 1 januari 2025
HWS & CGK Ontmoetingskerk
Numeri 6:22-27

Gemeente van Jezus Christus,

Hoeveel mensen hebben u al een gelukkig nieuwjaar gewenst? Aardig wat kan ik me voorstellen. Misschien afgelopen nacht al, en vanochtend hier in de kerk ook. En ook als je thuis meekijkt heb je net de beste wensen gekregen van de ouderling van dienst. Dat is best een mooie gewoonte. Je spreekt uit dat je de ander het beste wenst... Eigenlijk hoeven we dat in de kerk helemaal niet zo tegen elkaar te zeggen... Natuurlijk wensen we elkaar het beste toe. Maar toch... Het is een mooie gewoonte. Zo met dit begin van het nieuwe jaar. 2025 ligt open en we wensen elkaar het allerbeste toe.

Het is tegenwoordig wat in onbruik geraakt maar een aantal jaar geleden wensten mensen elkaar vaak veel heil en zegen toe in het nieuwe jaar. Heil en zegen. Dat gaat dieper dan iemand alleen een gelukkig nieuwjaar toewensen. Heil en zegen... De zegen wordt ook in elke kerkdienst uitgesproken. Zo aan het begin van de nieuwe week, of in dit geval aan bij de start van het nieuwe jaar. Aan het einde vlak voordat de dienst is afgelopen krijgen wij de zegen mee. Regelmatig wordt de zegen uitgesproken met de woorden die we net uit Numeri hebben gelezen. Het lijkt mij mooi en goed om tijdens deze eerste dienst van het nieuwe jaar eens wat uitgebreider stil te staan bij de zegen. Bij de zogenoemde Aäronitische zegen in het bijzonder. Zodat wij straks aan het einde van de dienst beter begrijpen wat er gezegd wordt én wat er gebeurd. Op dat moment, maar wat doorwerkt, doorgaat...

We lazten uit Numeri 6. Daar spreekt God tegen Mozes met een duidelijke opdracht. Aäron en zijn zonen, oftewel alle priesters, krijgen de opdracht om het volk te zegenen. Die opdracht van toen werkt nu nog steeds door. De zegen heeft een belangrijke plaats in elke kerkdienst. In onze traditie mogen alleen de predikanten de zegen naar de gemeente uitspreken. Let daar maar eens op. Als er een niet-predikant voorgaat, bijvoorbeeld een proponent dan spreekt hij of zij niet de zegen uit, maar wordt er een gebed om zegen uitgesproken. Daar kun je van alles vinden, maar zo heeft onze landelijke kerk het besloten, en dat gebruik gaat onder andere terug op deze tekst. Het zijn immers alleen de priesters die de zegen mogen uitspreken.

Want het is niet zomaar iets wat hier gezegd wordt. Het is een zegen van God. Het laatste vers dat we lezen onderstreept het belang ervan. Daar staat: 'Wanneer zij mijn naam over het volk uitspreken, zal Ik de Israëlieten zegenen.' Bij de zegen gebeurt er dus ook daadwerkelijk

iets. Het zijn niet slechts woorden, het is niet een formaliteit die erbij hoort. Nee, op dat moment ontvangen wij daadwerkelijk de zegen van God.

Het is wel belangrijk om te onthouden dat het geen magische formule is waarmee we de zegen van God afdwingen. Nee, het is God die het geeft. Eigenlijk net als de aanwezigheid van Jezus. Jezus belooft dat Hij daar is waar twee of meer mensen in Zijn naam samen zijn. Maar dat is nooit vanzelfsprekend. Jezus geeft zichzelf. En zo belooft God ook Zijn zegen te geven wanneer het uitgesproken wordt over Zijn gemeente. De zegen is een waardevol geschenk van God.

Zo ervaren we het misschien niet altijd. Voor sommige mensen kan de zegen nog weleens als een verplicht nummertje aanvoelen. De zegen zorgt dan voor afstand: Opeens maakt de predikant een theatraal gebaar en klinken er gewijde woorden. De zegen kan dan gezien worden als iets van vroeger, van het instituut kerk, waar de zegen er nog wel aanhangt, maar niet meer voelt als van deze tijd.

De zegen kan tegelijkertijd zo 'gewoon', zo 'standaard' aan gaan voelen, dat je ongemerkt je jas al gaat aantrekken tijdens de zegen. Je maakt je klaar om te gaan. En op de achtergrond klinken die zegenwoorden: een ritueelje om het einde van de dienst te markeren. Maar dan begrijpen we niet wat er op dat moment staat te gebeuren, wat God voor ons, voor jou zal doen.

Als mensen om een of andere reden pas later bij de dienst aanschuiven, wordt wel eens gezegd 'ach de zegen heb je in ieder geval niet gemist'. En dat is een heel juiste uitspraak. Want zelfs als de preek je niets heeft gezegd, en je je aandacht niet bij de liederen en gebeden kon houden, dan nog mag je de zegen ontvangen. In de voorbereiding op de preek kwam ik het verhaal tegen van iemand die doof is, hij kon helemaal niets van de dienst verstaan, hij kreeg niets mee van de inhoud... Behalve de zegen. En dat was meer dan genoeg voor hem om elke zondagochtend naar de kerk te gaan. En dat is het ook. Het geschenk van de zegen is meer dan genoeg om voor naar de kerk te gaan.

Misschien zit u hier nu en denkt u bij uzelf: maar ik merk er niets van, wat heb ik er nu aan?

De zegen is iets mysterieus. We ontvangen het. Maar in de regel merken we er maar weinig concreets van. En als kritische mensen denken we dan misschien al snel: is die zegen er wel echt... Nergens staat beloofd dat wij op het moment dat we de zegen over ons uitgesproken krijgen een bepaald gevoel zullen krijgen. Nee dat staat er niet... Maar er wordt ons wel veel meer beloofd! God zegt: Wanneer zij mijn naam over het volk uitspreken, zal Ik de

Israëlieten zegenen.' De zegen is er dus wel degelijk! En wat dat precies inhoudt zien we in de woorden die worden uitgesproken.

De priesterlijke zegen waar we het vanochtend over hebben zijn eigenlijk drie x twee zegeningen. Drie keer wordt de Godsnaam, de Heer genoemd met elke keer twee zegeningen. Als eerste horen we: "Moge de HEER u zegenen en u beschermen,

"Moge de HEER u zegenen en u beschermen,' Zegenen is een heel algemene term. God zegent ons, met Zijn goedheid, Zijn liefde, Zijn zegen. En God zal ons beschermen. In het Oude Testament komt dit woord voor beschermen op veel verschillende plekken voor. God beschermt ons in moeilijke situaties, in gevaar, in onrust. God beschermt ook het verbond en de liefde met Zijn volk, God beschermt Zijn relatie met ons.

De tweede zegen klinkt: 'moge de HEER het licht van zijn gelaat over u doen schijnen en u genadig zijn,' 'moge de HEER het licht van zijn gelaat over u doen schijnen en u genadig zijn,' Dat genadig zijn begrijpen we denk ik wel. God die ons vergeeft, ondanks dat we het niet verdienen. God die ons het kwade niet aanrekent. Maar de andere woorden zijn wat lastig... moge de HEER het licht van zijn gelaat over u doen schijnen... Het tegenovergestelde komen we op meerdere plekken tegen in het Oude Testament, dat God zijn gelaat verbergt voor de mensen. Dat doet Hij wanneer Hij boos is, of ontevreden is over het handelen van het volk. Dus wanneer God met het licht van Zijn gelaat over ons schijnt dan is dat een uitdrukking waaruit de goedkeuring, of de gunst van God spreekt. Een andere mogelijke vertaling is: Moge de Heer U met vreugde aanzien. Die vertaling dekt niet de hele lading, maar brengt ons wel in de juiste richting om het goed te begrijpen.

De derde en laatste zegen is: 'moge de HEER u zijn gelaat toewenden en u vrede geven.'" 'moge de HEER u zijn gelaat toewenden en u vrede geven.'" De eerste woorden zijn opnieuw wat lastig. Dat de Heer Zijn gelaat naar ons toewendt. Het sluit aan bij de vorige zegen. Daar schijnt het licht van Gods gelaat over ons. En bij deze zegen wendt Hij Zijn gelaat naar ons toe. Het is een uitdrukking waaruit welwillendheid en toewijding spreekt. God die niet ver bij ons vandaan blijft, maar dichterbij ons komt, voor ons zorgt, ons het goede geeft. De allerlaatste woorden zijn een zegen van vrede, jaloom. Dat gaat zoveel verder dan ons begrip van vrede, het is een situatie van volmaaktheid, zorgeloosheid.

En zo klinken in één zegen zes zegeningen door.

[24] "Moge de HEER u zegenen en u beschermen,
[25] moge de HEER het licht van zijn gelaat over u doen schijnen en u genadig zijn,

[26] moge de HEER u zijn gelaat toewenden en u vrede geven."

Mooie woorden. Die dus echt zijn, ook nu in jouw leven wanneer je de zegen ontvangt. Besef dat ook straks, en elke keer dat je de zegen ontvangt: het is God die mij dit zal geven. En niet alleen mij, maar de gehele gemeenschap die de zegen ontvangt. Dat is het ook. Tegelijkertijd heel persoonlijk, en ook voor ons allemaal. Prachtige woorden, krachtige betekenis, voor ieder van ons...

In het Hebreeuws klinkt het nog mooier. De eerste twee zegeningen zijn daar drie woorden, de volgende twee vijf, en de laatste zeven. 3-5-7. Het is als een stroom die steeds uitbundiger wordt... In elke zegen klinkt de Godsnaam JHWH, de Heer. Hij alleen is het die de zegen geeft. Drie keer wordt Hij genoemd. Is dat een verwijzing naar de drie-eenheid? 3-5-7 dat zijn samen 15 woorden. Drie keer de godsnaam, blijven twaalf woorden over. Dan denken wij al snel aan de twaalf stammen, of aan de twaalf leerlingen. Twaalf is een getal dat alles te maken heeft met compleetheid, het is af, het is goed. Zo ook deze zegen.

Vandaag is het de eerste dag van het nieuwe jaar. 2025 ligt voor ons als een onbeschreven boek. Er liggen vele mooie dingen op ons te wachten, maar helaas ongetwijfeld ook donkere momenten. We gaan dit nieuwe jaar niet alleen in. We doen het met God. Hij die ons zegent, met zijn zegen.

[24] "Moge de HEER u zegenen en u beschermen,
[25] moge de HEER het licht van zijn gelaat over u doen schijnen en u genadig zijn,
[26] moge de HEER u zijn gelaat toewenden en u vrede geven."

Dat is de zegen van God, vandaag, deze week, dit jaar. God zegent u.

Halleluja, amen.

Met eventuele reacties op deze preek kunt u terecht bij ds. Stefan Honing. stefanhoning@gmail.com of 06-48883410